

Liga Zadaniowa, Edycja II, Seria 6 (waga 3), Rozwiązania

Zadanie 261. Dane są takie liczby naturalne a, b, c, d, e, f , że każda z sześciu sum $a+b, b+c, c+d, d+e, e+f, f+a$ jest podzielna przez 1001. Czy stąd wynika, że każda z liczb a, b, c, d, e, f jest podzielna przez 1001?

Rozwiązanie:

Nie wynika, co pokazuje przykład $a = c = e = 1, b = d = f = 1000$, w którym założenia zadania są spełnione, a liczby a, b, c, d, e, f nie są podzielne przez 1001.

Zadanie 262. Rozwiązać nierówność

$$2013^{x^2+1} - 2013^{x+7} < (x+7)^{2013} - (x^2+1)^{2013}$$

w liczbach rzeczywistych x .

Rozwiązanie:

Dziedziną nierówności jest zbiór wszystkich liczb rzeczywistych.

Przekształcamy nierówność do postaci

$$2013^{x^2+1} + (x^2+1)^{2013} < 2013^{x+7} + (x+7)^{2013}$$

i zauważmy, że można ją zapisać jako

$$f(x^2+1) < f(x+7),$$

gdzie funkcja f jest określona wzorem

$$f(x) = 2013^x + x^{2013}.$$

Ponieważ zarówno 2013^x jak i x^{2013} rośnie wraz ze wzrostem x , funkcja f jest rosnąca.

Zatem nierówność $f(x^2+1) < f(x+7)$ jest równoważna nierówności

$$x^2+1 < x+7,$$

co rozwiązujemy wykonując następujące przekształcenia:

$$x^2 - x - 6 < 0$$

$$(x+2)(x-3) < 0.$$

Odpowiedź: Zbiorem rozwiązań nierówności jest przedział $(-2, 3)$.

Zadanie 263. Wyznaczyć wszystkie takie pary liczb całkowitych dodatnich (m, n) , że liczba m jest większa o $m\%$ od liczby n .

Rozwiązanie:

Sposób I:

Chcemy rozwiązać w liczbach naturalnych m, n równanie

$$m = n + \frac{mn}{100},$$

co sprowadza się kolejno do

$$m = n \cdot \left(1 + \frac{m}{100}\right)$$

$$m = n \cdot \frac{100+m}{100}$$

$$n = m \cdot \frac{100}{100 + m}$$

$$n = \frac{100m}{100 + m}.$$

Zatem liczba n jest jednoznacznie wyznaczona przez liczbę m i zadanie sprowadza się do wyznaczenia liczb naturalnych m , dla których liczba $100m$ jest podzielna przez $100+m$. Niech d będzie największym wspólnym dzielnikiem liczb 100 oraz m . Oznaczmy $a = 100/d$ oraz $b = m/d$. Wówczas liczby a i b są względnie pierwsze, a interesująca nas podzielność sprowadza się do podzielności liczby abd^2 przez $(a+b)d$, czyli do podzielności abd przez $a+b$. Ponieważ liczby a , b są z założenia względnie pierwsze, każda z nich jest względnie pierwsza z ich sumą $a+b$, skąd wynika, że liczba abd jest podzielna przez $a+b$ wtedy i tylko wtedy, gdy liczba d jest podzielna przez $a+b$.

Tak więc liczba d musi być dzielnikiem liczby 100, natomiast liczba $a+b$ musi być **dzielnikiem** liczby d **względnie pierwszym** z a i większym od a .

W szczególności wynika stąd, że $d > a$, co wobec równości $a = 100/d$ prowadzi do $d > 10$, czyli d może przyjmować jedną z czterech z wartości: 20, 25, 50, 100.

Dla $d = 20$ otrzymujemy $a = 5$, jednak dzielniki liczby 20 większe od 5 to 10 i 20 - obydwa są podzielne przez 5.

Dla $d = 25$ otrzymujemy $a = 4$. Nieparzyste dzielniki liczby 25 większe od 4 to 5 i 25 - prowadzą odpowiednio do $b = 1$ i $b = 21$ oraz $m = 25$ i $m = 525$.

Dla $d = 50$ otrzymujemy $a = 2$. Nieparzyste dzielniki liczby 50 większe od 2 to 5 i 25 - prowadzą odpowiednio do $b = 3$ i $b = 23$ oraz $m = 150$ i $m = 1150$.

Dla $d = 100$ otrzymujemy $a = 1$. Dzielniki liczby 100 większe od 1 to 2, 4, 5, 10, 20, 25, 50, 100 - prowadzą odpowiednio do $b = 1$, $b = 3$, $b = 4$, $b = 9$, $b = 19$, $b = 24$, $b = 49$ i $b = 99$ oraz $m = 100$, $m = 300$, $m = 400$, $m = 900$, $m = 1900$, $m = 2400$, $m = 4900$ i $m = 9900$.

Sposób II:

Podobnie jak w sposobie pierwszym dochodzimy do

$$n = \frac{100m}{100 + m}.$$

Postaramy się wyrazić m w zależności od n . W tym celu przekształcamy kolejno

$$n = \frac{100m + 10000 - 10000}{100 + m}$$

$$n = 100 - \frac{10000}{100 + m}$$

$$\frac{10000}{100 + m} = 100 - n$$

$$\frac{100 + m}{10000} = \frac{1}{100 - n}$$

$$100 + m = \frac{10000}{100 - n}$$

$$m = \frac{10000}{100 - n} - 100,$$

skąd wynika, że liczba $100 - n$ musi być liczbą dodatnią mniejszą od 100, a ponadto musi być dzielnikiem liczby 10000. Takich dzielników jest dwanaście: 1, 2, 4, 5, 8, 10, 16, 20, 25, 40, 50, 80, co oczywiście prowadzi do tych samych rozwiązań, co w sposobie pierwszym.

Odpowiedź: Istnieje dwanaście par liczb (m, n) spełniających warunki zadania: (25, 20), (100, 50), (150, 60), (300, 75), (400, 80), (525, 84), (900, 90), (1150, 92), (1900, 95), (2400, 96), (4900, 98) i (9900, 99).

Zadanie 264. Rozstrzygnąć prawdziwość następującego zdania:

Spośród dowolnych 34 różnych liczb naturalnych można wybrać takie trzy różne liczby a, b, c , że liczba

$$a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca$$

jest podzielna przez 17.

Rozwiązanie:

Wykażemy, że podane zdanie jest fałszywe.

W tym celu wskażemy 34 liczby naturalne, spośród których nie można wybrać trzech liczb a, b, c spełniających warunki zadania.

Rozważmy początkowe 34 liczby naturalne, tzn. liczby 1, 2, 3, ..., 34. Zauważmy, że przy dzieleniu przez 17 liczby te dają każdą z możliwych reszt dokładnie dwukrotnie. Zatem przy dowolnym wyborze liczb a, b, c , liczby te nie dają tej samej reszty przy dzieleniu przez 17.

Zauważmy, że

$$\begin{aligned} 2 \cdot (a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca) &= (a^2 - 2ab + b^2) + (b^2 - 2bc + c^2) + (c^2 - 2ca + a^2) = \\ &= (a - b)^2 + (b - c)^2 + (a - c)^2 = A^2 + B^2 + (A + B)^2 = 2 \cdot (A^2 + AB + B^2), \end{aligned}$$

gdzie $A = a - b$ oraz $B = b - c$, skąd

$$a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca = A^2 + AB + B^2.$$

Ponieważ liczby a, b, c nie dają tej samej reszty przy dzieleniu przez 17, co najmniej jedna z liczb A, B nie jest podzielna przez 17.

Wykażemy jednak, że liczba $A^2 + AB + B^2$ jest podzielna przez 17 tylko wtedy, gdy obie liczby A, B są podzielne przez 17.

Jeżeli liczba $A^2 + AB + B^2$ jest podzielna przez 17, to przez 17 podzielna jest także liczba

$$4 \cdot (A^2 + AB + B^2) = 4A^2 + 4AB + B^2 + 3B^2 = (2A + B)^2 + 3B^2 = C^2 + 3B^2,$$

gdzie $C = 2A + B$.

Wówczas

$$C^2 \equiv -3B^2 \pmod{17},$$

skąd po podniesieniu stronami do potęgi 8 otrzymujemy

$$C^{16} \equiv 3^8 \cdot B^{16} \pmod{17}.$$

Korzystając z

$$3^8 = 81^2 \equiv (-4)^2 = 16 \equiv -1 \pmod{17}$$

otrzymujemy

$$C^{16} \equiv -B^{16} \pmod{17}.$$

Ponieważ na mocy Małego Twierdzenia Fermata 16-ta potęga liczby naturalnej przy dzieleniu przez 17 może tylko dawać resztę 0 lub 1,

$$C^{16} \equiv B^{16} \equiv 0 \pmod{17},$$

skąd wynika, że liczby B i C , a w konsekwencji także liczba A są podzielne przez 17.

Odpowiedź: Podane zdanie jest fałszywe.

Zadanie 265. Rozstrzygnąć prawdziwość następującego zdania:

Spośród dowolnych 35 różnych liczb naturalnych można wybrać takie trzy różne liczby a, b, c , że liczba

$$a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca$$

jest podzielna przez 17.

Rozwiązanie:

Wykażemy, że podane zdanie jest prawdziwe.

W tym celu wybierzmy liczby a, b, c tak, aby przy dzieleniu przez 17 dawały taką samą resztę. Taki wybór jest możliwy, gdyż reszt z dzielenia jest 17, a dostępnych liczb $35 > 2 \cdot 17$.

Wówczas każda z 6 liczb $a^2, b^2, c^2, ab, bc, ca$ daje przy dzieleniu przez 17 taką samą resztę, a stąd wynika, że liczba $a^2 + b^2 + c^2 - ab - bc - ca$ jest podzielna przez 17.

Odpowiedź: Podane zdanie jest prawdziwe.